

Milí turisté! Po výletě za Janem Nerudou mi to nedalo a snažila jsem se najít více informací o jeho vztahu s Karolínou Světlou. Protože si hodně lidí plete Karolínu Světlou s Eliškou Krásnohorskou, vydali jsme se ve čtvrtek po stopách té první. Vítězem hádanky, kdo je na obrázku vlevo, je Eva Severinová.

Karolina Světlá se narodila 24. 2. 1830 jako Johana Rottová. Byla českou spisovatelkou, prozaičkou a představitelkou skupiny Májovců. Proslavila se zejména průbojnice za emancipací žen.

Její tatínek, Eustach Rott, přišel do Prahy z Českého Brodu. Po vyučení v obchodním domě, si zařídil vlastní obchod, **železářství Rott** na Malém náměstí. To železářství tam bylo ještě do nedávna, jistě si to všichni ještě pamatujete. Rottovi bydleli na Starém Městě na pravém vltavském břehu v **Poštovské ulici, nyní ulici Karolíny Světlé**. Rodný dům byl tedy prvním místem, které jsme navštívili.

Autorkou pamětní desky- medailonu j je Marta Jirásková (1948). Na desce je nápis: „V tomto domě se narodila a své mládí prožila spisovatelka a průkopnice ženského hnutí Karolina Světlá -24. II.1830 -7.IX.1899“

Malá Johanka chodila do německé školy, kde se odehrály i její první autorské pokusy v němčině, protože česky psát ještě neuměla. Její učitel jí však texty zabavoval a zasílal je otci jako krajně nevhodné. Nicméně ve svých pokusech pokračovala dál. Tajně doma tvořila do zvláštního sešitu. Když ho omylem vzala do školy, dostal se opět do rukou přísného učitele. Ten objevil v Johance velký literární talent, což se tehdy bohužel považovalo za hanbu a neštěstí. Celou záležitost oznámil jejím rodičům. Ti ji ze školy vzali a učila se pak jen doma francouzštině a hře na klavír. Zbytek času musela věnovat ručním pracím. Českým jazykem začala psát ve dvanácti letech. Tehdy si totiž začala vést deník v češtině. Opět však narazila na otce, který deníček v češtině našel, a milé Johance nezbylo nic jiného, než že mu musela odpřisáhnout, že pero do ruky nikdy nevezme. Johanka chtěla alespoň číst, když jí psát zakázali. Osud ji vyslechl v podobě osoby policejního komisaře Josefa Kreuzmanna, který ji vzal do svého bytu v budově pražské policie a tam jí umožnil pravidelnou četbu německé literatury.

Stejně přísně byla vychovávána i její sestra Sofie / Žofie/, ze které se také stala spisovatelka a překladatelka z francouzštiny. Překládala např. Sandovou. Obě sestry se emancipovaly, až když se vdaly! Johanka si vzala svého učitele hry na klavír Petra Mužáka, který na gymnáziu vyučoval krasopis a hudební výchovu, Sofie si vzala lékaře Podlipského.

Mužák se stýkal s vlastenci a tak seznámil svou ženu s Boženou Němcovou. V Němcové Johanka poznala ženu hrdou, nezávislou bojující o dívčí vzdělanost a práva ženy. Když se Johance narodila dcera, pojmenovala ji Božena a Němcová jí byla za kmotru. Bohužel dceruška byla stále nemocná a nedožila se ani jednoho roku. Johanku to zničilo a nemohla se s tím vyrovnat. Doktor Podlipský, tehdy ještě snoubenec její sestry jí doporučil, aby psala. Manžel ji na zotavení odvezl do Podještědí, které si zamilovala. Podle rodiště svého manžela Světlé pod Ještědem si zvolila pseudonym.

A jak to bylo s Nerudou a tím šperkem?

Ve svých osmadvaceti letech vstoupila již Karolína Světlá do literatury dílem **Dvojí probuzení** v památném prvním ročníku almanachu Máj. Ocitla se ve společnosti Vítězslava Háška, Boženy Němcové a především Jana Nerudy. Z lásky k němu a z prožitého vnitřního dramatu, pak čerpala až do své smrti. Neruda se do Světlé zamiloval. Světlá ho vyjadřoval upřímně a vášnivě. Světlá ho stále odkazovala do mezí přátelství. On přitom po ní více a více toužil. Chtěl nejen jejího ducha, ale i tělo. Přitom Světlá, na rozdíl od Němcové, nebyla zrovna výjimečná krasavice. Jenomže Světlá, vychovaná maloměšťácky konvenčně, stavěla manželskou úctu nadevše. Možná se nechala zbytečně svazovat tehdejšími morálními pravidly, ale bála se veřejné ostudy ne kvůli sobě, ale kvůli svým nejbližším, protože by stín padl i na ně. Světlá možná milovala Nerudu, víc než si byla ochotná připustit. Ten hluboký cit ji rozhodně překvapil. Téměř ve třiceti letech nic tak intenzivního asi ani nečekala. Bojovala sama se sebou. Nechtěla ublížit rodině, ale nechtěla se vzdát Nerudy, proto zvolila cestu přátelství. Doufala, že ho tím neztratí. Neruda ji přemlouval, aby s ním utekla. Taková Němcová by ho na jejím místě poslechla, jenomže Světlá měla jinou povahu. Cítila odpovědnost vůči manželovi, když mu dala manželský slib.

Nastala však dobra prázdnin a mezi Nerudou a Světlou létala vášnivá korespondence. Tehdy se dozvěděla, že Nerudovi hrozí žalář za dluhy. Neváhala a tajně prodala rodinný šperk. Peníze mu poslala prostřednictvím jedné přítelkyně. Ta však náhodně zjistila, komu ve skutečnosti peníze odesílané na poste restante patřily. O příjemci peněz nemlčela. Když se Světlá s manželem vrátila do Prahy, měšťáci ji a Nerudu čile a veřejně propírali. Neruda musel vydat Mužákovi dopisy Světlé, která nabídla manželů rozchod, ale on odmítl, protože na obsahu dopisů neshledával nic závadného. Nicméně Světlá musela přerušit veškeré styky s Nerudou. Musela Nerudovy dopisy spálit a slíbit muži, že se s ním nikdy nesetká, nepromluví, ani mu nenapíše. Což splnila. Dokonce, když se stárnoucí Světlá s Nerudou potkávala v parku, vždy ho jen uctivě pozdravila, ale nikdy se s ním nezastavila na kus řeči.

Světlá zbytek svého života obětovala literatuře. Napsala **Vesnický román**,

Kříž u potoka, Kantůrčici a Frantinu.

Světlá se také věnovala emancipaci žen. Na její podnět vznikl **Ženský výrobní spolek český**, usilující o zvýšení sociální úrovně zaměstnaných žen, který se později usídlil v Resslově ulici č. 5 v Praze na Novém Městě, a byla také se sestrou spoluzakladatelkou **Spolku amerických dam**, jehož činností byla ochrana opuštěných a zanedbaných dívek.

Citát z Ottova slovníku naučného: Ženský výrobní spolek český v Praze uvedla v život **Karolína Světlá** r. 1871. Otevřela dívčí školu o dvou odděleních: obchodním a průmyslovém. Členský příspěvek určen pouze na 1 zlatka ročně, ostatní výdaj kryl se mimořádnými dary, výtěžky koncertů, loterií, bazarův atd., posléze i subvencemi, jež dává stát, země a obec pražská, měrou však skrovnější, než bylo žádoucí. Světlá snažila se všemožně, aby co nejvíce začek školy spolkové dostávalo své vzdělání zdarma. Byla sama starostkou spolku až do r. 1880.

Vydali jsme se tedy do Resslovy ulice, kde spolek sídlil. Nyní tam sídlí Obchodní akademie Edvarda Beneše.

Pamětní deska však není věnována Karolíně Světlé, ale Elišce Krásnohorské. Proč Krásnohorské? Také si je spletli? Nespletli. Dvacet let po založení spolku, v roce 1891, se stala Eliška Krásnohorská jeho starostkou a zasloužila se o stavbu vlastní budovy spolku na rohu Resslovy a Ditrichovy ulice, předtím se vyučovalo v pronajatých prostorách. Nová budova se sedmnácti prostornými a moderně zařízenými učebnami byla otevřena roku 1896.

Nicméně nad Resslerou ulicí v parku na Karlově náměstí má Karolína Světlá pomník. O zbudování pomníku usilovaly již od roku 1903 dámy z Ženského

výrobního spolku českého. Pomník vytvořil sochař Gustav Zoula ve spolupráci s architektem Josefem Fantou. Byl odhalen 29. května 1910.

Karolína Světlá bydlela s Manželem celý život v domě U kamenného stolu na rohu Karlova náměstí a Ječné ulice. Tam také zemřela. Na přestavěném domě se nachází pamětní deska a ještě na rohu domu domovní znamení .

Z Karlova náměstí jsme se ještě tramvají přemístili na Flóru, kde na starém olšanském hřbitově je Karolína Světlá pohřbená ve společném hrobě se svým manželem.

Ta kytka už tam není, ale my jsme tam zapálili svíčku. Bohužel s námi nebyla žádná fotografa a Mírek, který se na tu vycházku moc těšil a býval by fotil, leží doma po operaci nohy. Fotografie míst, která jsme navštívili, jsou tedy jen z internetu.

Kroniku napsala Dana Hyklová